



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

בפני כב' השופטת נ' אחיטוב, אב"ד

כב' השופטת מ' דיסקין

כב' השופט ר' בן-יוסף

בעניין: המאשימה

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד הדס פורר-גפני

נגד

הנאשמת

ענת קם
ע"י ב"כ עוה"ד אביגדור פלדמן ואיתן להמן

גזר דין

1. מלכתחילה הועמדה הנאשמת לדין בכתב אישום המייחס לה עבירות ריגול חמור (להלן: "העבירות"), לפי סעיפים 113(ב) ו-113(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").
בטרם הוחל בשמיעת הראיות הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון. מתוקפו תוקן כתב האישום והעבירות הומרו לעבירה של ריגול חמור (אסור והחזקת ידיעה סודית), לפי סעיף 113(ג) רישא לחוק ולעבירה של מסירת ידיעה סודית, לפי סעיף 113א לחוק.
הנאשמת הודתה בכתב האישום המתוקן והורשעה בעבירות אלה על יסוד הודאתה.
2. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי במהלך השירות הסדיר שרתה הנאשמת בלשכת אלוף פיקוד מרכז מאוגוסט 2005 ועד יוני 2007. במסגרת תפקידה נחשפה למסמכים ומצגות מסווגים רבים, ובכללם, תכניות למבצעים צבאיים, סדרי כוחות ופריסתם, סיכומי דיונים שונים בצה"ל, הערכות מצב של צה"ל ויעדים שונים של צה"ל ועוד (להלן: "המסמכים"). הנאשמת שמרה את המסמכים והמצגות בתיקה מיוחדת ובסמוך לשחרורה מצה"ל, ממניעים אידיאולוגיים וגם לשם פרסומם לציבור, העתיקה אותם לשני תקליטורים - האחד למסמכים והאחר למצגות. לאחר מכן לקחה הנאשמת את תקליטור המסמכים לביתה והעתיקה אותו למחשב האישי בביתה, מבלי שהייתה מוסמכת לכך. התקליטור המועתק כלל 2,085 מסמכים, בהם כ-700 מסמכים המסווגים בסיווג "סודי" ו"סודי ביותר".
בקיץ 2008 התכוונה הנאשמת למסור עותקים מהמסמכים לעיתונאי יוסי יהושע אך מסיבות טכניות לא יצאה המסירה לפועל.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

בחודש ספטמבר 2008 פגשה הנאשמת את העיתונאי אורי בלאו (להלן: "העיתונאי") והחליטה למסור לו דיסק נשלף, אליו העתיקה מעל 1500 מסמכים, בהם כ-150 מסמכים בסיווג "סודי ביותר" וכ-330 מסמכים בסיווג "סודי" (להלן: "הדיסק"). העיתונאי לקח את הדיסק לרשותו. לאחר מסירת הדיסק שוחחה הנאשמת עם העיתונאי מספר פעמים כדי לספק לו הבהרות לתכני המסמכים. בהסתמך על המידע שמסרה לו פרסם העיתונאי מספר כתבות בעיתון "הארץ" החל מנובמבר 2008.

ראיות לעונש

תסקיר קצין המבחן

3. התסקיר שהוגש בעניינה של הנאשמת מתאר את רקעה המשפחתי וקורותיה ועומד על מאפיינים אישיותיים שבאו לידי ביטוי בהתנהגותה. לא נפרט מעבר לכך. נציין רק, כי לנאשמת הייתה מוטיבציה גבוהה לשיירות צבאי תורם, אולם בסופו של דבר, השירות הצבאי נתפס בעיניה כבלתי ייחודי ומאכזב. עוד מציין התסקיר, כי שהותה בתנאי מעצר בית במשך תקופה ארוכה פגע קשות במצבה הנפשי של הנאשמת וגרם לה לחוש כי עולמה חרב עליה.

ראיות התביעה

4. באשר לחומרה היתרה הטבועה במעשי העבירה בהם הורשעה הנאשמת, העידה התביעה מטעמה מומחה לענייני מודיעין, ששימש בעבר ראש ענף אבטחת מידע בצה"ל. בחוות דעתו (1/ת) ובעדותו בבית המשפט עמד העד בהרחבה על תוכן המסמכים, טיבם ומשמעותם והדגיש את חשיבותם הצבאית ובעיקר את הנזק הפוטנציאלי העצום הגלום בתוכנם לו נפלו לידי האויב.

בסקרו את מהותם של המסמכים הבהיר העד, כי רק מיעוט מבוטל מתוכם עוסק בעניינים שאינם בעלי תוכן מבצעי גרידא, עובדה המחודדת ומעצימה את הסכנה הרבה הטמונה בחשיפתם.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

כן הצביע על החשש האינהרנטי הכרוך במסירת מסמכים לידי עיתונאי שאינו מכיר את ההקשר ואת החשיבות שלהם. הוא הדגיש, כי ידוע ממקרים קודמים שעיתונאים ישראלים שיתפו פעולה עם עיתונאים זרים במידע מסווג שהגיע לידיהם על מנת שהידיעה תפורסם בכלי תקשורת זר שאינו כפוף לחוקי הצנזורה. עם זאת הבהיר, כי בשלב זה לא ידוע על פרסום זר שהתבסס על המסמכים שהיו ברשות הנאשמת. העד הוסיף ואמר, כי חרף הפקת הלקחים מהמקרה הנדון לא ניתן למנוע באופן מוחלט ממי שמופקד על מערכת מאובטחת הוצאת מידע והעברתו לאדם אחר.

יצוין, כי ההגנה לא הגישה חוות דעת נגדית של מומחה מטעמה.

ראיות ההגנה

6. ההגנה העלתה לעדות את הנאשמת, וכן שלושה עדים נוספים.

ראשון העיד גיסה של הנאשמת, מר סמואל סוקול, המשמש כתב ותחקירן בעיתון ה"וושינגטון פוסט" מזה כעשר שנים. בעדותו סיפר כי חרף הקשר המשפחתי ביניהם, במהלך כל שירותה הצבאי ולאחריו, מעולם לא מסרה לו הנאשמת פרט או פיסת מידע שהגיעו לידיה במסגרת תפקידה.

שני העיד אביה של הנאשמת, מר יגאל קם, אשר דיבר בהתרגשות על אישיותה ואופייה החיובי של בתו. הוא הדגיש את הדעתנות והאכפתיות שהפגינה לאורך השנים, וכדוגמא ציין את התנדבותה כמדריכה בתנועת הצופים בשכונת מצוקה. לדבריו, גם מפקדיה בצה"ל הביעו כלפיה הערכה גבוהה. בהתייחסו לרקע ממנו צמחה הנאשמת, אמר, כי מדובר במשפחה פטריוטית, בה נתפס השירות הצבאי כערך עליון ותעיד על כך העובדה שהוא עצמו, למרות היותו נכה צה"ל בעקבות פציעה במהלך שירות מילואים, המשיך לשרת את המדינה בשתי מלחמות. לדבריו, החינוך שקבלה הנאשמת שולל כל אפשרות לקיומה של כוונה לפגוע בביטחון המדינה. לטעמו, כל שעשתה לא היה אלא: "מעשה נואל, אוילי, מטופש, תפל וטפל".

לדעתו, פרסום מעצרה והעמדתה לדין שנעשה על דרך של מסיבת עיתונאים שערך ראש השב"כ הגיע לכדי דמוניזציה של ממש וגרם לתחושת רדיפה. בעקבות הפרסומים, רוססו כתובות גרפיטי על ביתו, צמיגי מכוניתו נחתכו ותלונה שהגיש למשטרה נתקלה בהתעלמות לאחזר שזוהה כאביה של הנאשמת.

שלישי העיד מר רביב דרוקר – עיתונאי בערוץ 10, המגיש תכנית תחקירים ומשמש כפרשן פוליטי. הוא העיד, כי לעיתים קרובות, העבודה העיתונאית בתחום הפוליטי נסמכת על קבלתם ועיבודם לפרסום של



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

מסמכים שהוצאו ללא רשות חוקית. באותם מקרים הידועים לו, כשהתגלתה זהותם של המקורות העיתונאיים שמסרו את המסמכים, לא הועמד לדין איש מהם והסנקציות שנקטו נעו בין נזיפה לבין הדחה מתפקיד.

7. הנאשמת עצמה עלתה על דוכן העדים ומסרה עדות מפורטת אודות קורות חייה ונסיבות ביצוע העבירות.

בבקשה לשכנענו בנאמנותה למדינה ובמיניעה החיוביים סיפרה כי עוד קודם לגיוסה, בעת שהועסקה כעיתונאית באתר "וואלה", פרסמה כתבות המעודדות שירות סדיר בצה"ל. נאמנה לדרכה זו ביקשה עם גיוסה לשרת בתפקיד מאתגר, ובהתאם אף ניסתה להתקבל לקורס טייס, אולם כשלה בשלב הגיבוש. גם ניסיונה לשרת בדובר צה"ל או גלי צה"ל, לא צלח. מבין האפשרויות שהוצגו בפניה בחרה לשמש פקידת לשכה ולשרת בבסיס סגור על פני תפקיד קל יותר בבסיס פתוח. לדבריה, עברה בדיקה לסיווג ביטחוני רק לאחר שהחלה לשמש בתפקידה בלשכת אלוף פיקוד מרכז (להלן "הלשכה").

זמן מה לאחר תחילת שירותה בלשכה ביקשה ושובצה לעבוד בחדר הדואר, שם נדרשה כחלק מתפקידה להזין למחשב מסמכים שהגיעו בפקס לשם הפצתם, תיוקם וגריסתם.

בהמשך השרות נשלחה לקורס קצינות שלישות, אולם שבועיים לפני סיומו הודחה מהטעם של "חוסר מערכתיות" ושבה לשרת בתפקידה הקודם.

עם שובה ללשכה קיבלה תפקיד של עוזרת רל"ש. במסגרת תפקיד זה טיפלה בדואר הנכנס והיוצא של אלוף

הפיקוד והכינה עבורו חומר לדיונים ופגישות. *****

בהנחיות העבודה שקיבלה נדרשה לייצר עותקים פיזיים של המסמכים שהגיעו בדואר האלקטרוני

לדבריה, מטעמי נוחות נהגה להשאיר עותקים אלקטרוניים של חלק מהמסמכים זמינים במחשבה, *****



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

30 אוקטובר 2011

הנאשמת ציינה, כי בין כלל המסמכים שסוגו "סודי ביותר" היה הבדל מהותי מבחינת חשיבותם וסודיותם הממשית.

מספר שבועות לפני תום שירותה הצבאי החליטה הנאשמת לקחת עותקים אלקטרוניים של המסמכים אותם שמרה, משום שסברה שיהיו בידה, עקב כך שחלקם הארי עסק בתחקירים צבאיים הקשורים למלחמת לבנון השנייה. חיילת בעלת ידע טכני צרבה לבקשתה את תיקיות המסמכים על גבי תקליטורים. בסופו של דבר, נטלה עמה רק את תקליטור המסמכים ואילו את תקליטור המצגות השאירה באחת המגירות במשרד.

את התקליטור שלקחה לרשותה הניחה על השולחן בבית הוריה ומאוחר יותר העתיקה את תוכנו למחשב הנייד שלה מחשש שילך לאיבוד. *****

חודשיים לאחר שחרורה עברה לגור בתל אביב בדירה עם שותפים ולקחה עמה את המחשב. היא המשיכה לעבוד כעיתונאית ב"וואלה", ואז, בקיץ 2008, החליטה לעשות שימוש במסמכים.

מלכתחילה חשבה הנאשמת להעביר את המסמכים לידי העיתונאי יוסי יהושע ולצורך זה העתיקה אותם לדיסק נשלף, אך העניין לא יצא לפועל. לאחר מספר ימים, בפגישה מקרית עם העיתונאי אורי בלאו, אותו לא הכירה באופן אישי, הצטרפה אליו לנסיעה לירושלים ובמהלכה הציעה לו את הדיסק הנשלף שהיה בתיקה. לאחר שקרא את המסמכים פנה אליה העיתונאי מספר פעמים להבהרת עניינים טכניים והיא הבהירה לו. כעבור זמן פרסם העיתונאי בעיתון "הארץ" מספר כתבות שמקורן באותם מסמכים.

בחודש דצמבר 2009 הוזמנה לחקירה בשב"כ. תחילה לא ידעה במה מדובר, ומשהובהר לה, שיתפה פעולה ומסרה הודאה מלאה ומפורטת. כן מסרה לחוקריה את המחשב הנייד שבו היו שמורים המסמכים. גם בחקירתה במשטרה נהגה באותו אופן והודתה בכל מעשיה. לעניין המניע, הסבירה הנאשמת בעדותה, כי הגם שבחקירותיה אמרה כי העתיקה את החומר מתוך מחשבה שיש בו דברים הראויים להתברר בבית הדין הבינלאומי בהאג, לאמיתו של דבר, לא התכוונה לכך. לדבריה, באותם שלבים ביקשה לעטות אצטלה אידיאולוגית על מעשה טיפשי וחסר אחריות, שעה שבפועל לא היה בכך כל אמת. הנאשמת הדגישה, כי לכל אורך הדרך המשיכה לשתף פעולה עם הרשויות, לרבות המאמצים להביא להחזרתו של העיתונאי לישראל.

באשר לעיסוק התקשורתי במשפטה, ציינה, כי סומנה כאויבת הציבור והתנכלו לה ולהוריה. לדבריה, תויגה כ"מרגלת" או כ"בוגדת" וקראו להטיל עליה עונש מוות.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

טיעוני הצדדים

8. בטיעוניהם לעונש הוליכו הפרקליטים את נימוקיהם לשני קצוות הענישה, כשכל אחד מהם חותר לשכנענו בהלימותו של העונש כפי עמדתו.

טיעוני התביעה

9. בעתירתה להטיל על הנאשמת עונש מאסר ארוך ומשמעותי בצירוף מאסר על תנאי וקנס, עמדה ב"כ המאשימה על ההיבטים המשווים למעשי העבירה את חומרתם המופלגת. בנימוקה להחמרת דינה של הנאשמת הדגישה את חשיבות הפן של הרתעת הרבים, במיוחד במציאות שבה לחיילים רבים, גם בדרגות נמוכות, יש נגישות לחומר מסווג בכל רמות הסיווג. להשקפתה, מקום בו האמון בחיילים מהווה את אחת מאושיות היסוד עליהן נשען הצבא, הפרתו הבוטה מחייבת תגובה עונשית חריפה.

ב"כ המאשימה ביקשה לדחות את טענת הנאשמת, לפיה מדובר בטעות חד-פעמית, טענה העומדת, להשקפתה, בסתירה למכלול נסיבות ביצוע העבירות: החל בתכנון המוקדם ואגירת המסמכים, צריבתם והעקתם, דרך נטילם והחזקתם משך תקופה ממושכת ללא אמצעי אבטחה נאותים וכלה בהעברתם למי שאינו מוסמך להחזיקם וסיוע בפענוחם.

אוחסנו המסמכים לא היה מאובטח והנאשמת מסרה את המסמכים לעיתונאי שהכירה באופן שטחי בלבד, מבלי שתדע איזה שימוש יעשה בחומר.

ככלל, טענה, התנהלות הנאשמת והתנהגותה לכל אורך הדרך "מדברים בעד עצמם" ומעידים על יחס המאופיין בחוסר אכפתיות מוחלט ובהפקרות עד כדי סיכון חיי אדם.

עוד נדבך לחומרה רואה התביעה במניע למעשי הנאשמת. להשקפתה, המניע למעשים הינו אידיאולוגי בבסיסו ומשולב בשאיפה ורצון לפרסם את המסמכים בציבור. כך גם עולה מחקירות הנאשמת בשב"כ ומהודאתה בכתב האישום המתוקן (ראו סעיף 3ב' לכתב האישום).

טיעוני ההגנה



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

10. בטיעוניו לעונש עתר הסנגור להסתפק בתקופת מעצר הבית הממושך בו שוהה הנאשמת, ולחלופין, להטיל עליה מאסר בפועל לתקופה שניתן לרצותה בעבודות שירות, בנוסף למאסר מותנה.

בדחותו את שיקולי ההרתעה עליהם עמדה התביעה, טען, כי דווקא בעבירות מסוג זה אפקט ההרתעה אינו משמעותי ולכן אין בו כדי לשרת את מטרות הענישה. הניסיון מלמד, כי עבריינים המבצעים עבירות נגד ביטחון המדינה אינם נרתעים מענישה מחמירה, מה גם שהמקרים הידועים בתחום עבריינות זה ספורים ביותר ולא ידוע על מקרים נוספים שאירעו לאחר מעצרה של הנאשמת.

לטעמו, עצם ניהולו של ההליך הפלילי בעניינה של הנאשמת והפומביות שניתנה לו, מהווים ענישה משמעותית בפני עצמה. קל וחומר בשים לב לכך, שלמעלה משנה וחצי שוהה הנאשמת בתנאי מעצר בית מוחלט ועתידה לוט בערפל. על אחת כמה וכמה, על רקע האווירה הציבורית העוינת וחסרת הפרופורציות הקיימת כלפיה. בהקשר זה הוסיף הסנגור וציין, כי חיוניותה של עיתונות חופשית תלויה בכך שחומר מסווג בנושאים שיש לציבור עניין בהם, יועבר לידי התקשורת ויקבל פומבי.

לעמדת ההגנה, להליך הנוכחי נודעת חשיבות דווקא בכך שחשף את הבעייתיות האינהרנטית של מתן גישה לסודות צבאיים לחיילים צעירים, שהתחקיר הביטחוני בעניינם מוגבל. מה עוד שבעקבות חקירה זו שופרו וחודדו נהלי אבטחת המידע הצבאיים ואכיפתם.

הסנגור שולל את הטענה בדבר קיומו של מניע אידיאולוגי במעשיה של הנאשמת. תעיד על כך העובדה שבחרה למסור את המידע לעיתונאי ישראלי שנתפס בעיניה כאדם אחראי. העובדה שבעבר פרסמה הנאשמת מאמר המגנה את תופעת הסרבנות לשירות צבאי ומצדד בקיומם של סכולים ממוקדים, מחזקת, לטעמו, טענה זו.

באשר לרמת הענישה, ב"כ הנאשמת מבקש לאבחן או לתמוך בהתאמה את עניינה של הנאשמת למקרים אחרים כגון, גזרי הדין שנתנו בעניינם של מרדכי וענונו ותא"ל (מיל) יצחק יעקב. יתרה מזו. לטענתו, היו מקרים, עליהם למד מפרסומים בעיתונות, בהם נמסרו ידיעות לגורמים לא מוסמכים, בין אם מטעמים אידיאולוגיים ובין על דרך של רשלנות, שהיה בהם כדי לסכל פעילות צבאית, ואף על פי כן הם הסתיימו ללא הליך משפטי כלל. על כן, גם עניין זה שומה על בית המשפט לשקול לקולא במידת הדין.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

הסנגור דחה את טענת המדינה בדבר "ודאות קרובה" לפגיעה בביטחון המדינה כתוצאה ממעשיה של הנאשמת. ראשית, מן הטעם שמסרה את המסמכים שהיו ברשותה לעיתונאי ותיק, אזרח ישראלי, הכותב דרך קבע בעיתון מכובד ולא הייתה לה כל סיבה לחשוד שבכוונתו לבצע פעולות שלא כדין במטרה לפגוע בביטחון המדינה.

שנית, גם במבחן המעשה אין כדי להעיד על "ודאות קרובה" לפגיעה בביטחון המדינה, שהרי הכתבות עברו את אישור הצנזורה, וכתבה אחת שאושרה לפרסום בטעות, נגנזה מבעוד מועד.

הסנגור הוסיף ותקף את הדרך שבה פעלו גורמי החקירה קודם לחקירת הנאשמת ובמהלכה, הן כאשר המתינו עד ליציאת העיתונאי מן הארץ בטרם זימנו את הנאשמת לחקירה והן כאשר בחקירתה הולכה הנאשמת שולל בכך שנאמר לה כי תכליתה היא בירור מקור המסמכים בלבד ולא העמדתה לדין. כמו כן הפנה אצבע מאשימה לשימוש שעשתה התביעה בניצול פומביות ההליך המשפטי הנוכחי כאמצעי לחץ להשבת העיתונאי ארצה.

דיון

11. דומה, כי חומרתן של העבירות בהן הורשעה הנאשמת טבועה בהן מעצם מהותן. גם העונש הקצוב בצידן מבטא חומרה יתרה זו.

הנאשמת, בעת שירותה הצבאי, מתוקף תפקידה בלשכת אלוף הפיקוד, ניצלה באופן מחפיר את האמון שניתן בה ואת הנגישות הקלה שהייתה לה לחומרים ביטחוניים מסווגים ברמה הגבוהה ביותר. היא נטלה ללא רשות וללא סמכות כמות עצומה של מסמכים צבאיים, שעיון בתוכנם מצביע על הסכנה האינהרנטית הגלומה בחשיפתם. המדובר, בין היתר, במסמכים העוסקים בנושאים רגישים ומסוכנים כגון, פריסת כוחות צה"ל, סדר הכוחות של צה"ל, הערכות מצב ויעדים שונים של הצבא, הנמצאים בלב לבו של ביטחון המדינה ושלוש אזרחיה. לא נגזים אם נאמר שפרסומם היה עלול להיות הרה אסון.

נצביע בקצירת האומר על המרכיבים המרכזיים המציבים את מעשי הנאשמת באחת הדיוטות הגבוהות של סולם החומרה.

ראשית, מדובר בכמות כמעט בלתי נתפסת של 2,085 מסמכים, שהנאשמת העתיקה לתקליטור, ואשר מקורם בגורמים שונים בצה"ל ומצוי בהם ידע מקצועי ומודיעיני, ביניהם, 700 מסמכים המסווגים כ"סודי ביותר" ויתרתם כ"סודי". המסמכים עוסקים בנושאים חיוניים ביותר בתחומי הביטחון והצבא.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

יש להדגיש, כי גם המחשב של הנאשמת, שעבר איתה מבית הוריה לדירה אחרת, לא היה מאובטח וחובר לאינטרנט בלא כל הצפנה של ממש. ספק רב אם מצב העניינים במחשבו של העיתונאי שאליו הועברו המסמכים, היה שונה.

שלישית, אין לדעת אם המידע שהוציאה הנאשמת מצא דרכו לידי גורם זר, עוין או שאינו עוין. העובדה שלא התרחש אירוע חריג חרף חלוף הזמן, אין בה רבותא. אין חולק, שמספר גדול של מסמכים על פי תכנם דנים בסוגיות ונתונים בעלי חשיבות אסטרטגית מן המעלה הראשונה, וככאלה יש להם פוטנציאל היכול להשליך על הערכות מודיעיניות, על תכניות ארוכות טווח ועל תכניות מגירה מבצעיות. לא ניתן לקבוע מהו הערך המוסף שבמידע אותו הוציאה הנאשמת עבור גורמים זרים וברור שההערכות הנסמכות עליו אינן בנמצא. ייתכן, ומידע, ולו גם טריוויאלי, המצוי באחד מן המסמכים, יהא בעל חשיבות משמעותית לגורם עוין כדי לאושש או לסתור נתון או הערכה שיש בידו. לפיכך, לצורך קביעה כי מידע מסוים הינו בעל פוטנציאל לפגיעה בביטחון המדינה די בכך שתוכנו עלול לפגוע ואין צורך להוכיח קיומה של פגיעה ממש.

רביעית, יש במעשים משום מעילה באמון וניצול ציני של האפשרות הקלה, בשל אותו אמון, ליטול ללא רשות מסמכים האסורים בנטילתם. זוהי הפרה של כל נורמה במערכת הבנויה על אמון הדדי ומשום כך ראויה לגינוי.

אם צה"ל לא יוכל לתת אמון בחיילים המשרתים ביחידות השונות והנחשפים מתוקף תפקידם לנושאים רגישים, הוא לא יוכל לתפקד כצבא סדיר, הבנוי על חיילים בשירות סדיר.

על חומרתם המופלגת של המעשים, עמדה כב' השופטת פרוקצ'יה בעת שדנה בבקשה לעצור את הנאשמת עד תום ההליכים, וכך אמרה:

"בראש וראשונה, הם עשויים לפגוע פגיעה של ממש באינטרסים חיוניים של המדינה בהיבטים ביטחוניים וצבאיים. שנית, הם מערערים נורמות פליליות בסיסיות הקשורות בחובות סודיות החלות על כל אדם המועסק במערכת השירות הציבורי, ובמיוחד על מי שמשרת במערכות הביטחון, שבהן לחובות אלה מעמד ומשמעות מיוחדים; ושלישית, יש במעשים המיוחסים למשיבה משום הפרה



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

מהותית של נורמות המשמעת בצבא, ופגיעה עמוקה באמון הבסיסי המתחייב ביחסי מפקדים ופקודים, שבלעדיו רמת תפקודה של המערכת הצבאית והביטחונית תיפגע פגיעה קשה... יהיו אשר יהיו המניעים האמיתיים, המעשים המיוחסים למשיבה מצביעים, לכאורה, על עיוות פנימי עמוק בתפיסת חובותיו של חייל כלפי המערכת הצבאית אותה הוא נדרש לשרת, וסטייה חמורה מאחריות בסיסית שאזרח חב כלפי המדינה אליה הוא משתייך. עשיית דין עצמית של חייל, ממניע כזה או אחר, שסופה נטילה בהיחבא של אלפי מסמכים, שחלקם מסווגים בדרגות סודיות גבוהות ביותר, מסירתם לצורך פרסומם ברבים, תוך הפרת חובות סודיות בסיסיות, ותוך נטילה מודעת של סיכון ממשי לפגיעה באינטרסים בטחוניים חיוניים, מהווה הפרה של נורמות פליליות ומשמעתיות מהחמורות ביותר. עשיית דין עצמית במידע מסווג וסודי ביותר הנוגע למערכת הביטחונית טומנת בחובה סכנה פנימית עמוקה. הותרת ההחלטה בידי חייל או אזרח מן השורה מה ייעשה במידע סודי של רשות שלטונית, ובמיוחד של רשות בטחונית – האם הוא יישמר בידי הרשות, או יתפזר וייצא משליטה – עלולה לסכן אינטרסים חיוניים של המדינה ולערער מן היסוד את מבנה המערכות וכללי המשמעת המחייבים במסגרתן"

(בש"פ 1159/10 מדינת ישראל נ' ענת קם, פסקאות 13-14, 14.04.10)

12. בי"כ הצדדים טענו ארוכות באשר למניע שגרם למעשיה של הנאשמת. הנאשמת עצמה טענה בעדותה, כי המעשים נעשו מתוך טיפשות וחוסר הבנה של צעירה שטרם בגרה ואישיותה עדיין לא עוצבה. היא לא התכחשה לדברים שאמרה בחקירתה בדבר קיומו של מניע אידיאולוגי, אך בדיעבד היא סבורה שהייתה זו התרברבות גרידא, או למצער, רצון לשוות למעשה גוון הגיוני כלשהו. כיום, מנקודת מבט בוגרת יותר, מסקנתה, שהיה זה לא יותר ממעשה טיפשי, נעדר כל מניע.

נדגיש, כי הנאשמת, הן בחקירותיה והן בהודאתה בפנינו על פי כתב האישום המתוקן, אישרה שהמניע לנטילת המסמכים הוא בעיקרו אידיאולוגי, וכך אנו קובעים. בהקשר זה, לא נתעלם מהאמור בתסקיר שירות המבחן, לפיו קיים היבט נוסף הנובע מאישיותה של הנאשמת, על רקע כישלונותיה החוזרים במסגרת השירות הצבאי.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

לגבי משקל המניע האידיאולוגי על מידת ההחמרה בעונש, יפים הדברים שנאמרו בע"פ 665/79, אלי בן ג'יימס הזאב נ' מדינת ישראל פד"י לד (1), 319, וכך נאמר שם:

"בדרך כלל עבירות מתוך מניעים אידיאולוגיים מבוצעות על ידי אנשים בעלי עבר נקי ולעיתים קרובות בעלי תכונות אישיות חיוביות והחברה לא תוכל להגן על עצמה מפני הסכנות לשלום הציבור הטמונות בעבירות המבוצעות ממניעים כאלה, אם לא יוטלו עונשים משמעותיים"

בענייננו, אין מדובר במעידה אקראית וחד-פעמית, בבחינת איבוד רגעי של שיקול הדעת. המדובר בשרשרת של פעולות, שבכל שלב ושלב שלהן יכלה הנאשמת לסגת מביצוען. לשון אחר, האופן והשיטתיות בהם פעלה מצביעים על מעשים מתוכננים ומודעים, שבסיומם מטרה. היא הקדישה לביצוע המעשים זמן, מחשבה, תכנון והכנה ואף השתמשה בשירותם של אחרים על מנת להוציאם אל הפועל. בתהליך הארוך והמומשך של הוצאת המעשים מן הכוח אל הפועל עמדו לפניו אין ספור אפשרויות והרבה הזדמנויות להימלך בדעתה ולחדול ממעשיה, אך הנאשמת בחרה שלא לעשות כן.

די לשוב ולתאר את מסכת המעשים כדי להעיד על אופיים המתמשך וללמוד על נחישותה להמשיך להשיג את המטרה של הפצת המידע.

הנאשמת נטלה קבוצת מסמכים עצומה ובלתי ממוקדת והעתיקה אותם באופן שיהיה נגיש לשימושה.

היא בחרה עיתונאי, שלו ביקשה להעביר את המסמכים, ומשלא צלח הדבר בידה מסרה אותם לעיתונאי אחר, שהכירה באקראי רק באותו יום.

היא ניהלה מספר שיחות עם העיתונאי טרם פרסום הכתבות וסיפקה לו הבהרות והסברים. הפעולות האחרונות בוצעו שנה לאחר שחרורה, כשבשום שלב לא עלה בדעתה של הנאשמת להשמיד את האינפורמציה שהייתה ברשותה, או להעבירה בעילום שם למקום ממנו נלקחו שלא כדין. בנסיבות אלה, קשה לקבל את טענתה כי מדובר במעשה אחד נמהר שנעשה בקלות דעת וללא מחשבה תחילה.

ההגנה מצידה העלתה כנימוק לקולא את נהלי הבטיחות והביטחון הרופפים והרשלניים ששררו בלשכה שלישטתה הם שאפשרו לנאשמת לפעול בקלות, כפי שפעלה.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

עוד טענה ההגנה, כי שיקול הדעת בשיבוץ הנאשמת לקה בחסר, שכן לאחר הדחתה מקורס קצינות מחמת "חוסר מערכתיות" הוצבה ללשכה שמטפלת בנושאים ביטחוניים רגישים ביותר.

טענה זו, של "לא עכברא גנב אלא חורא גנב" (מסכת גיטין, דף מה), מוטב היה לולא נשמעה. המערכת הצבאית כולה בנויה על שרותם של אנשים צעירים וחדורי מוטיבציה, המשמשים בתפקידים מורכבים וסודיים, מתוך הכרה וניסיון רב שנים כי ניתן לתת בהם אמון ולאפשר להם גישה גם למידע המסווג בסיווגים הגבוהים ביותר. על הנחת יסוד זו מושגת השירות הצבאי כולו. לא ניתן לערוך תחקיר אישיותי אפקטיבי לכל חייל וחייל בשירות הסדיר. באשר לדרך הפצת המידע, לא יכולה להיות מחלוקת, כי מעת שהותרה גישה למידע רגיש, ניתן להפיצו בדרכים מגוונות. נהלי אבטחת מידע קשיחים מדי עלולים להכביד על יעילות הפעולות של המערכת. לפיכך, מצופה מחייל המשרת בצה"ל שימלא תפקידו מתוך תחושה של נאמנות לביטחון המדינה ולערכי היסוד שלה וידע לשים לעצמו סייגים ומחסומים מדליפת חומר שהגיע אליו במסגרת אותו אמון שנתנו בו רשויות הצבא. לא ניתן למנוע באופן מוחלט מבני אדם, המחזיקים בהרשאה כדין במידע סודי, מלהעבירו לגורמים שאינם בעלי הרשאה, יהא הכלי הטכני אשר יהא.

קשה לחשוך בנאשמת, בוודאי בהתחשב ברמת האינטליגנציה בה ניחנה, שלא הבינה את האיסור המובנה שבהוצאת מידע מסווג מרשות צה"ל, לידיה הפרטיות. קשה עוד יותר להשתכנע שלא הבינה את המשמעות, ההשלכות והסכנה של העברת המידע העצום לידי עיתונאי לשם פרסומו. ראינו את הנאשמת על דוכן העדים, שמענו את עדותה והתרשמנו מיכולותיה האינטלקטואליות, מהבנתה את סוג החומרים בהם טיפלה ומהתמצאותה בהם. טענתה כי מדובר במעשה של טיפשות גרידא מיתממת היא והינה ניסיון מאוחר ולא משכנע לחזור בה מההודאה המפורשת ולתרץ לעצמה ולאחרים את המעשים שלא ניתן בשום דרך להצדיקם.

13. נסיבות נוספות לקולא, שאותן אנו לוקחים בחשבון, בבואנו לגזור את מידת העונש הראויה, הן אלו:

הנאשמת ביצעה את העבירות בהיותה כבת 20, אישה צעירה שאישיותה הבוגרת טרם הבשילה. הנאשמת מעולם לא הסתבכה בפלילים ואין לחובתה כל הרשעה. הנאשמת הודתה במעשים כבר בחקירתה הראשונה, שיתפה פעולה עם החוקרים והעמידה לרשותם את המחשב שבו היו מצויים כל המסמכים. *****



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 אוקטובר 2011

תפ"ח 17959-01-10 מדינת ישראל נ' קם

יודגש, כי בשלב החקירה לא היה ידוע לרשויות החקירה מהם אותם מסמכים שנלקחו על ידה, מה היקפם ואילו מסמכים הועברו לעיתונאי.

עוד יש לזקוף לזכותה את הודאתה בפנינו בכתב האישום המתוקן, הודאה שחסכה ניהול של הליך הוכחות ארוך וממושך.

הנאשמת שוהה מזה כשנתיים במעצר בית מוחלט, ורק לאחרונה הוקלו תנאיו באופן שמאפשר לה לצאת למספר שעות מהבית, אך לא לצאת לעבודה.

כמו כן, הסיכוי שהנאשמת תהיה מעורבת בעתיד בעבירות דומות הינו נמוך ביותר.

לא ראינו להתייחס לטענות ההגנה בדבר נזקים שנגרמו לנאשמת בעקבות הפרסומים בתקשורת. בהיעדר ראיות אין אנו יודעים על כך, אך אנו מניחים שככל שהיו פרסומים הם בהחלט לא היטיבו עם הנאשמת ומשפחתה.

14. לאחר ששקלנו את כל השיקולים הצריכים לעניין, באיזון הכולל שבין השיקולים לחומרה ולקולא, הננו מטילים על הנאשמת את העונשים הבאים:

- א. 54 חודשי מאסר בפועל.
- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי, שתוך שלוש שנים מיום שחרורה מהכלא לא תעבור עבירות לפי פרק ז' לחוק.
- ג. בנסיבות העניין ולאור גילה של הנאשמת החלטנו להימנע מהטלת קנס.

הודע לנאשמת על זכותה לערער תוך 45 יום מהיום

ניתן היום, ב' חשוון תשע"ב, 30 אוקטובר 2011, במעמד הצדדים.

חתימה